

ДЕРЖАВНИЙ ВОДНИЙ КАДАСТР – систематизовані дані держ. обліку вод та визначення наявних для використання водних ресурсів. Принципи ведення Д. в. к.: охоплення всієї території країни обліком водних ресурсів; єдина методична основа збору гідрологічної інформації; достовірність зібраних даних; відповідальність виконавців; інформованість користувачів про наявні дані; доступ до кадастрової інформації широкого кола користувачів; обов'язковість використання кадастрових даних у роботі підприємств, орг-цій, установ тощо.

Д. в. к. складається з 3-х розділів: поверхневі води; підземні води; водокористування. Д. в. к. включає дані держ. обліку поверхневих і підземних вод, держ. обліку артезіанських свердловин та держ. обліку водокористування, які систематизуються за водними об'єктами та їх ділянками, водозбірними басейнами річок та морів, басейнами підземних вод, водогосп. ділянками, екон. районами, адм.-тер. одиницями і в цілому в Україні. До першого розділу «Поверхневі води» входить характеристика водного об'єкта (річки, озера, водосховища), а саме: назва; характеристика розміщення водного об'єкта (адм. область, район; фіз.-геогр. область, район); визначення категорії водного об'єкта (осн. ріка, притока); довжина (км²); характеристика площі водозбору (км²), площі водного дзеркала і об'єму води, густоти річкової мережі (км/км²), параметрів і властивостей рельєфу; відображення гідрологічних умов (режим та об'єм стоку різної забезпеченості); визначення модулів стоку (max, min). В цьому розділі міститься характерис-

тика антропогенних змін басейнових комплексів, яка містить дані про структуру угідь і ступінь освоєння території водозбору, антропогенні зміни корінного біогеоценотичного покриву (натуральних ландшафтів та їхніх компонентів).

У другому розділі подано характеристику підземних вод: назва родовища підземних вод; розміщення родовищ, їхня площа; характеристика госп. використання території (структура угідь); запаси підземних вод (розвідані, експлуатаційні). Обов'язковою складовою водного кадастру підземних вод є характеристика техногенного навантаження.

Третій розділ відображає шляхи використання вод. Первинна інформація щодо використання водних ресурсів налічує: каталоги водокористування; дозволи на право спец. водокористування, які видають місц. органи з регулювання використання та охорони вод; щорічні дані держ. обліку використання вод по водних об'єктах і водогосп. ділянках; басейнові і тер. схеми комплексного використання та охорони водних ресурсів; дані водогосп. балансів; дані про сучасні і проєктовані обсяги використання водних ресурсів.

Для оперативного забезпечення держ. органів, підприємств, установ, орг-цій, громадян необхідними даними про водні ресурси створюються спеціалізовані автоматизовані інформаційні системи держ. водного кадастру, які обмінюються інформацією з Держ. зем. кадастром (крім розділу «Водокористування»).

Д. в. к. ведеться: ДСНС України за розділом «Поверхневі води»; Держгеонадра України за розділом «Підземні води»; Держводагентством України за

розділом «Водокористування». Значені центр. органи виконавчої влади є замовниками робіт із складення Д. в. к. і затверджують кадастрові матеріали.

Дані Д. в. к. використовуються для: поточного і перспективного планування використання вод та здійснення водоохоронних заходів; розміщення виробничих сил на території країни; складання схем комплексного використання та охорони вод і водогосп. балансів; проектування водогосп., транспортних, пром. та ін. підприємств і споруд, пов'язаних з використанням вод; прогнозування змін гідрологічних і гідрогеол. умов, водності річок та якості вод; розроблення заходів щодо підвищення ефективності роботи водогосп. систем; нормування водоспоживання і водовідведення, а також показників якості вод; розроблення заходів щодо запобігання шкідливій дії вод та ліквідації її наслідків; здійснення держ. контролю за проведенням заходів для рац. використання та охорони вод; регулювання взаємовідносин між водокористувачами, а також між водокористувачами та ін. підприємствами, орг-ціями і установами; вирішення ін. питань, пов'язаних з обліком та використанням вод.

Фінансування робіт з ведення Д. в. к. здійснюється за рахунок коштів Держ. бюджету України.

Лит.: Курганевич Л. П. Водний кадастр. Львів, 2007; Сай В. М. Нормативно-правове та геодезичне забезпечення ведення кадастру земель водного фонду: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.24.04. Л., 2009; Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку / за ред. А. П. Гетьмана. Х., 2014.

А. П. Гетьман.